

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 5, Issue 4, December 2017, p. 17-30

Received	Reviewed	Published	Doi Number
07.11.2017	03.12.2017	25.12.2017	10.18298/ijlet.2221

The Views of Foreign Students Learning Turkish on Their Written Expressions

Aliye Nur ERCAN¹ & Şerife AKPINAR²

ABSTRACT

The purpose of this research is to reveal the opinions of foreign students learning Turkish in the language teaching centers of universities on their own written explanations. The method of study carried out in the qualitative research design is the case study. The data were obtained from foreign students who learned Turkish in the language teaching centers of four different universities in spring semester 2016-2017. The study group consists of 21 students from different nations, 13 from B2 level and 8 from C1 level. Semi-structured interview form was used as a data collection tool and content analysis was applied to the collected data. The findings of the study, indicate that foreign students learning Turkish differ in their thoughts on the difficulty of Turkish written. However, the students agree that it is important to be able to use correct and effective Turkish in their written expressions. Foreign students have the opinion that the written expression in the native language and Turkish language that even though there are similarities, is very varied. They consider themselves the most successful "word choice" in their writing while most feel they lack the subjects "grammar" has been. The students think that they will be more successful in written expression by doing a lot of reading.

Key Words: Turkish as a foreign language, written expression, view.

Türkçe Öğrenen Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarına İlişkin Görüşleri³

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, üniversitelerin dil öğretim merkezlerinde Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin kendi yazılı anlatımlarına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Nitel araştırma deseninde gerçekleştirilen çalışmanın yöntemi, durum çalışmasıdır. Veriler, 2016-2017 bahar yarıyılında dört farklı üniversitenin dil öğretim merkezinde Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerden elde edilmiştir. Çalışma grubu, 13'ü B2 ve 8'i C1 kurunda öğrenim gören farklı uluslardan 21 öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve toplanan verilere içerik analizi uygulanmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular, Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe yazılı anlatımların zorluğu konusunda düşüncelerinin farklılaştığı yönündedir. Ancak öğrenciler yazılı anlatımlarında doğru ve etkili bir Türkçe kullanabilmenin önemli olduğu konusunda hemfikirdirler. Yabancı uyruklu öğrenciler, ana dilinde yazılı anlatım ile Türkçe yazılı anlatımın benzer yanları olsa da daha çok farklılaştığı görüşündedir. Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin yazdıkları yazılarda kendilerini en başarılı gördükleri husus "kelime seçimi" iken eksikliğini en fazla hissettikleri konu ise "dil bilgisi" olmuştur. Öğrenciler çokça okuma yaparak yazılı anlatımda daha başarılı olacaklarını düşünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, yazılı anlatım, görüş.

¹ Arş. Gör., Necmettin Erbakan Üniversitesi, anercan@konya.edu.tr.

² Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, sakpinar@konya.edu.tr.

³ Bu çalışma 18-21 Ekim 2017 tarihleri arasında düzenlenen II. INES Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresi'nde sözlü sunulan bildirinin genişletilmiş hâlidir.

1. Giriş

Sürekli gelişen ve değişim gösteren yapısıyla canlılığını koruyan dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan en etkili unsurdur. Dil, “insanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan, zeban” (TDK, 2011, s. 664) şeklinde tanımlanabilir. Dil öğretimi, dört temel beceri olarak kabul edilen dinleme, konuşma, okuma ve yazmanın bireylere kazandırılması ile gerçekleştirilir. Araştırmacılar (Durmuş, 2013; Genç, 2017; Genç İltir, 2014; Güneş, 2014) bu beceriler içerisinde yazılı anlatım becerisinin, diğer dil becerilerine göre daha geç ve zor geliştiği görüşündedir. Ancak yalnızca “bir dili çok iyi konuşmak ya da her dinlediğini anlamak bir dili bilmek için yeterli değildir. Kişinin kendisini yabancı bir dilde yazılı olarak ifade etmesi de gereklidir” (İnan, 2013, s. 26).

Yazma da konuşma becerisi gibi üretime dayalıdır; ancak “yazan kişinin mümkün olduğunca dile ve konuya hâkim olması gerektiği gibi, mesajını okuyucuya doğru iletmek gibi bir zorunluluğu da vardır. Bu hâliyle yazılı iletişim, sözlü iletişime göre daha dikkatli ve seçici olmayı gerektirir” (Demir, 2013, s. 125). Ayrıca konuşma dilinde sözcük sayısı sınırlıdır. Anlatım sırasında yapılan yanlışlar, hoşgörü ile karşılanabilir. Bunun yanı sıra, konuşma bir anlıktır, anlatımlar belli bir süre sonra unutulur, gider. Oysa yazı kalıcıdır. Yazı yazarken dilin bütün inceliklerini bilmek gerekir (Hengirmen, 2005, s. 49).

Yazma bir anda gerçekleşen bir eylem değildir. Birey, önce yazacağı konu hakkında düşünür, sonra yazar, duraklar, tekrar düşünür, yazdıklarını gözden geçirir ve yazmaya devam eder. Buradaki gözden geçirme metnin kontrol edilmesi ve hataların düzeltilmesi için çok önemlidir (İnan, 2013, s. 33). Bu bağlamda yazma becerisini geliştirmiş olan bireylerin, öğrenmiş oldukları yabancı dili oldukça iyi kavradıkları söylenebilir (Bağcı ve Başar, 2013, s. 309).

Yabancı dil öğreticileri için yazılı anlatım etkinliklerinin taşıdığı amaç; “öğrencinin öğrendiklerini uygulamaya dönüştürmesi, dil yapılarına görsel olarak alışması ve bu beceriyi geliştirerek her konuda yazılı iletişim kurar hâle gelebilmesidir” (Güzel ve Barın, 2013, s. 283). Çünkü “öğrenilen dil yazılmadığı takdirde kalıcı olmamaktadır” (Güzel ve Barın, 2013, s. 284). Bu bakımdan yazılı anlatım “yabancı öğrencilerin dil eğitiminde eksikliklerinin somut bir biçimde belirlenip, onlara doğru dönüt verilmesi açısından dikkat edilmesi gereken bir konudur” (Tiryaki, 2013, s. 39). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de bireyin Türkçeyi, Türkçenin dil özelliklerini, yapısını ve planını ne düzeyde öğrendiği, yazma etkinlikleri sayesinde somut olarak görülebilir (Çetin, Gözcü ve Özalp, 2016, s. 510).

Ancak yazma becerisinin yabancı bir dilde etkin kullanılması kolay değildir; ciddi bir bilişsel sürecin yanında hedef dilin iyi öğrenilmesini de gerekli kılar. Bu kapsamda ele alındığında da, yabancı dil öğrenenlerin büyük çoğunluğunun en fazla problemi yazma alanında yaşadıkları görülür (Bağcı ve Başar, 2013; Biçer, Çoban ve Bakır, 2014). Derman da çalışmasında (2010, s. 228) yabancı öğrencilerin Türkçe hazırlık sınıfından sonra öğrenim gördükleri lisans programlarında kendilerini yazılı ve sözlü olarak yeterince ifade etmede çokça sorunla karşılaştıklarını belirtir.

Literatür tarandığında, Türkçe öğrenen yabancıların yazılı anlatımlarında yaptıkları yazım ve dil bilgisi hatalarının belirlendiği (Ak Baçoğul ve Can, 2014; Albayrak, 2010); yazdıkları yazılar üzerine hata analizlerinin yapıldığı (Adalar Subaşı, 2010; Esawi, 2015) ve yazılan metinlerin yanlış çözümleme yaklaşımına göre ele alındığı (Aytan ve Güney, 2015; Boylu, Güney ve Özyalçın, 2017; Bölükbaş, 2011;

Büyükikiz ve Hasırcı, 2013; Çerçi, Derman ve Bardakçı, 2016; Çetinkaya, 2015; Yağmur Şahin, 2013; Yılmaz ve Bircan, 2015) görülmektedir.

Literatürdeki çalışmalardan farklı olarak bu çalışma ile, yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe yazılı anlatımları üzerine düşüncelerini, ana dillerinde yazı yazma ile Türkçe yazmanın benzer ya da farklı yönlerini gözden geçirmelerini ve öz eleştiri yaparak yazılarının başarılı ve eksik yönlerini fark edebilmelerini sağlamak hedeflenmiştir. Ayrıca öğrencilerden yazılarında eksik gördükleri hususları ne şekilde düzeltebileceklerini belirlemeleri beklenmiştir. Türkçe öğrenen yabancıların kendi yazılı anlatımlarına dair görüşlerini ele alan başka bir araştırmaya rastlanmadığından, çalışmanın bu bağlamda alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çünkü “günümüzde yabancı dil öğretimi yapılırken üzerinde önemle durulan nokta dilin yapısı ve kurallarından ziyade öğrencidir” (Yılmaz ve Bircan, 2015, s. 113). Öğrencilerin kazanmayı amaçladıkları dil becerileri kapsamında düşünüp görüş belirtmeleri; beceri alanlarında neyi, ne kadar yapabildiklerinin farkında olmaları dil öğrenme sürecinde onlara fayda sağlayacaktır.

Tablo 1’de Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi kapsamında yazma becerisi için her altı düzeyde de belirlenen ve bireyi, kendi kendini değerlendirmeye yönlendiren ifadeler yer almaktadır.

Tablo 1. Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi - Yazma

Yetkin Dil Kullanımı	C2	Açık, akıcı bir üslupla seçtiğim amaca uygun metinler yazabilirim. Bir durumu iyi yapılandırılmış bir şekilde anlatan ve böylece okuyucunun önemli noktaları ayırt edip algılamasına yardımcı olacak etkili mektuplar, karmaşık raporlar ya da makaleler yazabilirim. Meslekî metinler ve yazınsal yapıtlar hakkında özet ve eleştiriler yazabilirim.
	C1	Kendimi yazılı olarak açık ve iyi yapılandırılmış bir şekilde ifade edebilir ve görüşümü ayrıntılı biçimde anlatabilirim. Karmaşık konularda mektup, kompozisyon ya da rapor yazabilir ve bu esnada benim için önemli olduğunu düşündüğüm konuları ön plana çıkarabilirim. Yazdığım metinlerde belirlediğim okuyucu kitlesine uygun bir üslup seçebilirim.
Bağımsız Dil Kullanımı	B2	Beni ilgilendiren çok sayıda konu üzerine açık ve ayrıntılı metinler yazabilirim. Bir yazıda ya da raporda bilgiler verebilir ya da belli bir görüşe yandaş veya karşı olarak gerekçeler ve karşı gerekçeler ortaya koyabilirim. Olayların ve deneyimlerin kişisel önemlerini vurgulayarak mektup yazabilirim.
	B1	İlgi alanımdaki konular üstüne ya da beni kişisel olarak ilgilendiren konularda basit, kendi içinde bağlantılı metin yazabilirim. Deneyim ve izlenimlerimi içeren mektup yazabilirim.
Temel Dil Kullanımı	A2	Kısa, basit notlar, haberler yazabilirim. Örneğin, bir şeye teşekkür etmek için çok basit kişisel bir mektup yazabilirim.
	A1	Örneğin, tatil selamları göndermek için kısa ve basit bir posta kartı yazabilirim; otellerde, adları, adresleri, ulusal kimliği ve benzerlerini formlara işleyebilirim.

(Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme, 2013, s. 32)

Tablo 2’de ise Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde tanısal amaçla kullanılan, DIALANG değerlendirme sistemine ait yazma ifadeleri bulunmaktadır. DIALANG, dil yeterlikleri hakkında tanısal bilgiler edinmek isteyen dil öğrencileri için bir değerlendirme sistemidir. Bu sistem, öğrencilere dil becerilerini nasıl geliştirebileceklerine dair fikirler verirken; onları daha bilinçli dil öğrenirleri yapma amacı taşır.

Tablo 2. DIALANG Basamak Kümeleri - Yazma

	Yazabildiğim metin türleri	Somut olarak ne yazabilirim.	Koşullar ve Kısıtlamalar
C2	<ul style="list-style-type: none"> •Farklı metin türlerini kesinlikle yazabilirim. •İnce anlam farklılıklarını doğru anlatabilirim. •Etkileyici yazabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> •Bağdaşık ve bağlantılı metinleri yazabilirim ve çok çeşitli metin yapılandırıcı dil araçlarını uygun olarak kullanabilirim. •Hatasız yazabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> •Ara sıra bilinmeyen uzmanlık alanına ait terimlere bakmanın dışında sözlük kullanmak gerekmez.
C1	<ul style="list-style-type: none"> •Farklı metin türlerini becerebilirim. •Kendimi net ve kesin ifade edebilirim ve dili esnek, uygun ve etkili kullanabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> •Açık, akıcı ve iyi yapılandırılmış şekilde yazabilirim, bağlantı ve bağdaşıklık için dil araçlarını kullanırım. • Fikirlerin ve bildirimlerin derecesel farklarını formüle edebilirim. Örneğin; kesinlik/tereddüt, inanma/şüphe, olasılıkla ilişkili •Sayfa düzeni, paragraflar ve noktalama doğru ve metnin oluşumunu destekler. •Yazım ara sıra olan küçük hataların dışında doğru. 	<ul style="list-style-type: none"> •Bakış açılarını, duyguları ve deneyimleri ince ayrıntılarıyla anlatmak ara sıra hâlen zor geliyor.
B2	<ul style="list-style-type: none"> •Farklı metin türlerini kesinlikle yazabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> •Yenilikler ve bakış açıları üzerinde başarıyla haberleşebilirim. •Mantıklı bağlantıları netleştirmek için bir dizi bağlaç kullanabilirim. •Yazım ve noktalama genellikle doğru 	<ul style="list-style-type: none"> •Bakış açılarını, duyguları ve deneyimleri ince ayrıntılarıyla anlatmak hâlen zor geliyor.
B1	<ul style="list-style-type: none"> •Bölümleri birbirine bağlı ardışıl ve anlaşılır bir metin yazabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> •Basit bilgileri arkadaşlara ya da servis elemanlarına (günlük karşılaşmalar) aktarabilirim. Basit olgular üzerinde görüşebilirim. •Filmler ve müzik gibi kültürel konularla ilişkili güncel bilgileri ve soyut fikirleri anlatabilirim. •Deneyimleri, duyguları ve olayları biraz titizce aktarabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> •Benim metinlerimin genişliği bilinen ve genel konularla sınırlıdır, örneğin; nesnelere ve süreçlerin anlatımı, ancak birbirine zıt olguların gerekçelendirilmesi ve karşılaştırılması zor.
A2	<ul style="list-style-type: none"> •Kısa, basit metinler örneğin; 	<ul style="list-style-type: none"> •En gerekli gereksinimleri, özel 	<ul style="list-style-type: none"> •Sadece bilinen konular ve

	basit özel mektuplar, bildirimler, notlar, formlar	yaşamdaki olayları, yerleri, hobileri, işi vb. anlatan metinler	bilinen günlük konular
		•Genelde kısa, basit tümcelerden oluşan metinler	• Bağdaşık, tutarlı bir metnin yazılması hâlen zor
		•Tümceleri bir öyküyle bağlamak ya da tek olan görüşleri listelemek için yaygın bağlaçları kullanabilirim. (örneğin; ve, ama, çünkü)	
A1	•Çok kısa metinler: bazı sözcükler ve çok kısa, basit tümceler, örneğin; basit bildirimler, notlar, formlar ve kartpostallar	•Sayılar, bilgiler, isimler, uyruklar, adresler ve seyahatlerde formları doldurmak için gerekli diğer kişisel bilgiler	•Yaygın sözcüklerin ve deyimlerin dışında sözlük kullanılması zorunlu
		•ve ya da sonra gibi bağlaçlarla bağlı basit, kısa tümceler	

(Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme, 2013, s. 231)

1.1. Amaç

Bu çalışmanın amacı, üniversitelerin dil öğretim merkezlerinde Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin kendi yazılı anlatımlarına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda belirlenen alt amaçlar şu şekildedir:

Bu öğrencilerin;

- Türkçe yazılı anlatımları hakkında genel görüşleri nelerdir?
- Ana dillerinde yazı yazma durumları nedir? Ana dilinde yazılı anlatım ile Türkçe yazılı anlatımın benzeşen ve farklılaşan yanlarına dair görüşleri nelerdir?
- Türkçe yazılı anlatımlarında başarılı ya da eksik buldukları yönler ve eksikliklerin nasıl giderileceğine ilişkin fikirleri nelerdir?

2. Yöntem

Nitel araştırma deseninde gerçekleştirilen bu çalışmanın yöntemi, durum çalışmasıdır. Bu yöntemin temel amacı, “bir durum hakkında detaylı betimlemeler yapmak ve o durumu var olduğu şekliyle anlamak” (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014, s. 252) şeklinde ifade edilebilir. Çalışmada veri toplama aracı olarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formun oluşturulmasında literatürde yer alan çalışmaların yanı sıra biri Türkçe öğretim merkezinde görev yapmakta olan iki Türkçe eğitimi uzmanı ile bir ölçme değerlendirme uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Sorular hazırlanırken kapsam olarak Tablo 1 ve Tablo 2’de yer alan yazma alanında kendi kendini değerlendirme ifadeleri; anlaşılabilirlik açısından ise öğrencilerin dil seviyeleri göz önünde bulundurulmuştur. Görüşme formu, toplamda yedi sorudan oluşmaktadır. Sorular, öğrencilere yüz yüze yapılan bireysel görüşmelerde sırayla yöneltilmiş ve katılımcıların verdikleri sözlü izinler ile ses kaydı alınmıştır. Daha sonra alınan ses kayıtları yazılı hâle getirilmiş ve analizler bu metinler üzerinden yapılmıştır.

“Durum çalışması için analiz, durumun ve ortamın detaylı bir betimlemesini yapmaya bağlıdır” (Creswell, 2016, s. 199). Bu doğrultuda, toplanan verilere içerik analizi uygulanmıştır. Analizde yapılan temel işlem “birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 227). Kodlamalar, ikisi araştırmacılar ve biri ölçme değerlendirme uzmanı olmak üzere toplam üç kişi tarafından farklı zamanlarda yapılmıştır.

Çalışma grubu için, amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme tercih edilmiştir. “Amaçlı örneklem seçimindeki mantık, araştırmanın daha derinlemesine yapılabilmesi için bilgi zengini durumlar seçmektir” (Patton, 2014, s. 230). Bu nedenle verilerin, görüşme sürecinde yöneltilen soruları anlayıp cevap verebilecek düzey olarak düşünülen B2 (Bağımsız Dil Kullanımı) ve C1 (Yetkin Dil Kullanımı) düzeyinde dil seviyesine sahip öğrencilerden toplanması uygun görülmüştür. Ayrıca katılımcıların farklı uluslardan olmasına dikkat edilmiştir.

Veriler, 2016-2017 bahar yarıyılında dört farklı üniversitenin dil öğretim merkezinde (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tömer, Necmettin Erbakan Üniversitesi Kondil, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Tömer, Selçuk Üniversitesi Tömer) Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerden elde edilmiştir. Çalışmanın katılımcıları, karşılaştırılan dil düzeylerindeki öğrenciler arasından gönüllülük esasına dayalı olarak belirlenmiş olup 13’ü (10 erkek, 3 kız) B2 ve 8’i (7 erkek, 1 kız) C1 kurunda eğitim alan farklı uluslardan 21 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin uluslarına göre dağılımı Tablo 3’te verilmiştir:

Tablo 3. Katılımcıların uluslara göre dağılımı

Uyruk	N
Afganistan	9
Bangladeş	1
Fildişi Sahili	1
İran	2
Malezya	1
Özbekistan	1
Sırbistan	1
Sri Lanka	1
Sudan	1
Suriye	1
Yemen	2

Çalışmada katılımcıların kimlik bilgileri gizli tutulup bulgularda doğrudan verilen görüşleri için Ö1, Ö2,..., Ö21 şeklinde adlandırmalar yapılmıştır. Veriler öğrencilerden sözlü olarak alındığından, yazıya geçirilirken var olan anlatım bozukluklarına dokunulmamış; ancak yazım kurallarına uygun yazılmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Çalışmanın genel amacı kapsamında belirlenen “üniversitelerin dil öğretim merkezlerinde Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe yazılı anlatımları hakkında genel görüşleri nelerdir?” alt amacına yönelik edinilen bulgular şu şekildedir:

Tablo 4. Türkçe yazılı anlatım hakkında genel görüşler

Kategori	Kod	F
Düşünce	Zor	9
	Neden belirtmeyen	3
	Dil bilgisi zor	3
	Bildiğin kelime sayısı azsa zor	1
	Sınavlarda zor	1
	Süre sınırlaması varsa zor	1
	Kolay	7
	Neden belirtmeyen	5
	Dil bilgisinde başarılıysan kolay	1
	Rahat olursan kolay	1
	Konuya göre zor ya da kolay	3
İlk zamanlar zordu şimdi kolay	2	
His	Eğlenceli	6
	Gerginlik verici	1
	Sıkıcı	1
Değer	Önemli	9
	Doğru iletişim için	5
	Üniversite eğitimi için Neden belirtmeyen	2
	Tez yazmak için	1
	Üniversite eğitimi için	1
	Çok önemli	8
	Doğru iletişim için	3
	Neden belirtmeyen Üniversite eğitimi için	3
	Arkadaş edinmek için	1
	Neden belirtmeyen	1

Öğrencilerin yazılı anlatımlarına ilişkin görüşlerinin düşünce, his ve değer kategorileri altında toplandığı görülür. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe yazılı anlatımın zorluğu konusunda düşünceleri farklılaşmaktadır. Öğrenciler yazmayı genellikle, zor ya da kolay olarak tek bir kategoride nitelendirmişlerdir. Yazılı anlatımın zorluğunu çeşitli nedenlere dayandıran öğrencilerin görüşlerinden şu örnekler verilebilir:

Ö1 “Sınavlarda özellikle süre sınırlaması ile çok zor gelebiliyor. Sınav olarak zor, ciddi.” diyerek sınav ortamının ve verilen sınırlı sürenin etkisiyle yazılı anlatımı zor olarak nitelemiştir. Ö6 ise “Eğer sen çok kelimeler biliyorsan, çok fiiller biliyorsan iyi olacak ama bilmiyorsan tabii ki zor olacak.” diyerek zorluğun, bilinen kelime sayısı ile orantılı olarak bireyselleştğini belirtmiştir.

Bazı öğrenciler verilen yazma konusuna göre zorluğun değişebileceğini söylemişlerdir. Bu öğrencilerden Ö13, “Aslında hangi konuyu seçersen, konuya bağlı o kolay mı, zor mu? Mesela zor konular da var, onda kendi düşüncelerini kafanda yaratıyorsun ama kâğıda geçiremiyorsun çünkü o kadar da kelime hazinen olmadığı için. Ama kolay konular da var onlar çok eğlenceli, kafandaki her şey kâğıda dökülebiliyorsun.” ifadeleriyle aşına olduğu konularda daha rahat yazabileceğini vurgulamıştır.

İki öğrenci ise Türkçeyi ilk öğrenmeye başladıklarında yazılı anlatımın onlara zor geldiğini; ancak kurlarda ilerledikçe bu durumun değiştiğini belirtmişlerdir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerden altı kişi yazılı anlatımı eğlenceli bulduklarını söylerken birer öğrenci ise gerginlik verici ve sıkıcı bulduklarını dile getirmiştir. Ancak öğrencilerin yazılı anlatımlarında doğru ve etkili bir Türkçe kullanabilmenin önemi konusunda büyük oranda görüş birliğinde oldukları söylenebilir. Yazılı anlatımın önemini genellikle, düşüncelerini karşdakine doğru aktarabilme hedefiyle, iletişim açısından ele alan yabancı uyruklu öğrencilerden Ö10, “Çok önemli. Çünkü bir şeyi, istediğin şeyi güzelce yazmak önemli. İstedüğümüz şeyi başka birine anlatamayız Türkçeyi güzel yazmazsak, onu anlatamayız. Karşımızdaki kişi belki yanlış anlayabilir bizi. Güzelce yazmamız lazım. Kelimeler nerede koyalım, nasıl kullanalım bunlar çok önemli.” der. Ö13 ise, “İnsan anlasın seni çünkü yanlış yazsan insan seni anlamaz, ne istediğini sen ona anlatamazsın o yüzden çok önemli.” ifadeleriyle bu önemi vurgulamıştır.

Türkçe yazılı anlatımın üniversite eğitimleri için gerekli ve önemli olduğunu düşünen Ö7, “Önemli. Çünkü yani mesela biz fakülte okuyacağız; mesela bir yazma yazarken hocaya vereceğiz mesela güzel yazmamız lazım, gramer doğru yazmamız lazım. Çünkü sonuçta o hoca bakacak.” cümleleriyle görüşünü belirtmiştir. Ö9 ise “Önemli. Yani mesela ben öğrenci olarak buraya geldim. Yüksek lisans yapacağım gelecek sene yani tez var. O yüzden yani iyi bir şekilde yazmak bence çok önemli yani. Konuşmak da önemli ama en önemli şey yazmak öğrenci olarak.” diyerek yazılı anlatımın kendisi için olan önemini anlatırken, öğrencilerin konuşmadan çok yazmaya ihtiyaç duyulabileceğini dile getirmiştir.

Veriler çalışmanın “üniversitelerin dil öğretim merkezlerinde Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin ana dillerinde yazı yazma durumları nedir? Ana dilinde yazılı anlatım ile Türkçe yazılı anlatımın benzeşen ve farklılaşan yanlarına dair görüşleri nelerdir?” alt amacı için değerlendirilmiştir. Çalışma grubunda yer alan yabancı uyruklu öğrencilerin on altısının (%76) hâlen ana dilinde de yazılı anlatımlar yaptığı, ikisinin (%9,5) ana dilinde yazmayı artık bıraktığı, birinin (%5) sadece mesajlaşmak için ana dilini kullandığı ve ikisinin (%9,5) de ana dilinde yazı yazmayı sadece konuştuğu anlaşılmıştır. Bu durumda çalışmaya katılan yabancı öğrencilerin büyük çoğunluğunun ana dilinde de yazılı anlatımlar yaptığı söylenebilir.

Öğrenci görüşlerine göre ana dilinde yapılan yazılı anlatım ile Türkçe yazılı anlatımın benzeşen ve farklılaşan yanları ise Tablo 5’te sunulmuştur:

Tablo 5. Benzeşen ve Farklılaşan Yanlar

Kategori	Kod	F
Benzerlik	Kelimeler benzer	7
	Düşünce aynı	3
	Dil bilgisi benzer	1
	Kafiyeler benzer	1
	Yazma kuralı benzer	1
	Farklılık	
	Ana dilinde yazmak daha kolay	5
	Alfabe farklı	4
	Söz dizimi farklı	4
	Dil bilgisi farklı	3
	Türkçe yazmak daha kolay	3
	Kelime türetme farklı	2
	Türkçe kelimelerde cinsiyet yok	1
	Kelimeler farklı	1

Tablo 5 incelendiğinde, yabancı uyruklu öğrencilerin ana dilinde yazılı anlatım ile Türkçe yazılı anlatımın benzeşen yanları olsa da daha çok farklılaştığı görüşünde oldukları söylenebilir. Ö2 “Düşünmek benziyor sadece. Her şey farklı. Kelime farklı ve harfler farklı, kural gramer farklı. Sadece ben düşünebilirim bu aynı olabilir.” derken Ö11 de benzer şekilde “Belki fikir, neyi yazacağım, yazayım mı bu benzer. Aynı şeyi düşünürüm.” ifadeleriyle sadece yazılı anlatım yapılacak konuya ilişkin düşüncelerin benzerlik gösterebileceğini dile getirmiştir.

Ö9 ise ana diliyle Türkçe arasında fark ettiği benzerliği şu cümlelerle ifade etmiştir: “İlginç şeyler vardı yani. Mesela bakıyorum. En son Türkçe bir cümlenin sonunda fiil kullanıyorsunuz değil mi siz? Aynı şekilde biz de kullanıyoruz. Mesela bazen aynı fiil oluyor yani bakmak, bizde bakıyor. Bakırov, bakıyor öyle şeyler. Böyle benzerlikler var.”

Ö7, “Bazen önce Sırpça düşünüyorum sonra Türkçe yazıyorum. Ama bazen, hep öyle değil. Tabii ki de Sırpça daha kolay yazabilirim çünkü sonuçta benim ana dilim. Her şey biliyorum, gramer biliyorum. Güzel yazmak biliyorum, tabii ki daha kolay olacak.” diyerek ana dilinde yazılı anlatımın çok daha kolay olduğunu hatta Türkçe yazı yazması gereken bazı zamanlarda dahi önce ana dilinde kurgular yaptığını belirtmiştir. Yine Ö16 de “Ana dilimde ve Türkçe fark var çünkü ana dilimde çok kolay ve edîben türde yazıyorum. Türkçenin tüm kuralları bilmiyorum ondan dolayı biraz fark var.” cümleleriyle ana dilinde yazılı anlatım ile Türkçe yazılı anlatımın farklılaştığını ifade etmiştir. Türkçe yazmanın ana dilinde yazı yazmaktan daha kolay olduğu görüşünü bildirenlerden Ö12 ise, “Türkçe kolay, Farsça çok zor. Erkekler için ayrı fiiller, şeyler kullanıyorlar, kadınlar için cinsiyet olarak ayrı. Ama Türkçede öyle bir şey olmadığı için Türkçe daha kolay geliyor.” demektedir.

Türkçedeki söz dizimi konusundan örneklendirme yapan Ö11, “Türkçe cümleleri özne ile yüklem çok karışık. Mesela bizim ana dilimiz mesela -Ben okula gidiyorum- bu Türkçe ama Malayca -Gidiyorum okula- Böyle.” diyerek ana dilindeki cümle kurulumunun Türkçe ile farklılaşmasının yazılı anlatımını etkilediğini belirtmiştir.

Çalışmanın son alt amacı “üniversitelerin dil öğretim merkezlerinde Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe yazılı anlatımlarında başarılı ya da eksik buldukları yönler dair görüşleri nedir? Eksikliklerin nasıl giderileceğine ilişkin fikirleri nelerdir?” şeklindedir. Bu kapsamda ulaşılan bulgular şöyledir:

Tablo 6. Türkçe yazılı anlatımların başarılı/eksik yönleri

Kategori	Kod	F
Başarılı yönler		23
	Kelime seçimi	9
	Planlı olması	6
	Örnekleme	4
	Dil bilgisi	2
	Etkili cümle kurma	1
	Giriş bölümü	1
Eksik yönler		24
	Dil bilgisi	15
	Cümle kurma	10
	Yazım hatası	3
	Ekler	2
	Kelime bilgisi	5
	Kelime eksikliği	4
	Eş anlamlı kelimeler	1
	Anlatım	4
	Plansız olması	2
	Giriş bölümü	1
	Hayal gücü	1

Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin kendi yazılı anlatımlarında başarılı buldukları yönler ile eksik gördükleri yönlerin oran olarak yakın oldukları fark edilir. Öğrencilerin yazdıklarında kendilerini başarılı buldukları kısım genellikle kelime seçimi olmuştur. Yazıların bir plan dâhilinde yazılmış olması ve güzel, etkili örnekler verebilme de katılımcıların yazılı anlatımlarında kendilerini başarılı düşündükleri yönlerdir.

Ö6, "Önce konu bakıyorum, mesela ne hakkında yazacağım. Yan tarafta filler yazıyorum. Mesela bayramlar hakkında yazacağım, bayramlaşmak, kutlamak bazı filler belirliyorum, bazı kelimeler yazıyorum. Sonra yani düşünüyorum. Paragraf gibi yazıyorum. Mesela üç. Önce başlık, sonra giriş, sonra asıl konu, ondan sonra bitiş. Planlı bir şekilde." ifadeleriyle yazma sürecini anlatmış ve bir plan dâhilinde yazdığından bahsetmiştir.

Öğrencilerin yazılı anlatımlarında eksik buldukları yönlerin başında dil bilgisi gelmektedir. Toplanan verilerden öğrencilerin daha çok cümle kurmakta zorlandıkları anlaşılmaktadır. Kelime bilgisine ve anlatıma dayalı hatalar da öğrencilerin yazılı anlatımlarında için eksik gördükleri kısımlardandır.

Çalışma grubunda yer alan Ö9'un, "Şimdi uzun cümleler yazmak bence zor oluyor. Şimdi B2'de okuyorum. Yani çok zarf kelimeler ya da nasıl bağlaçlar bilmiyorum. Bu yüzden kısa kısa cümleler kullanarak basit yazıyorum. Fikirlerim var ama nasıl büyük bir cümle yazacağımı bilmiyorum." ifadelerine benzer biçimde Ö13 de "Türkçe yazarken istediğim kelimeyi bulamadığım için her sürekli şey kolay kolay cümle buluyorum. Kendimi, hayatımı kolaylaştırmak ve cümle kurmak için yazmak istediğimi tam ifade edemiyorum. Daha basit yazıyorum." görüşündedir. Ö12 ise "Fazla kelime bilmemem. Fazla bilmiyorum yani sürekli kelime eksik olduğu için yani bildiğimiz kelimeyi tekrarlıyoruz." cümleleriyle yazılı anlatımlarındaki eksikliğin nedenini, bildiği kelime sayısının azlığına bağlamıştır.

Çalışmaya katılan yabancı uyruklu öğrenciler yazılı anlatımlarında gördükleri eksikliklerin giderilebilmesi için yapılabilecekler hususunda görüşler belirtmişlerdir. Bu görüşlere Tablo 7’de yer verilmiştir:

Tablo 7. Yazılı anlatımlardaki eksiklikler için yapılabilecekler

Kategori	Kod	F
Yararlanma	Okuma	10
	Dinleme	4
	Konuşma	3
Çalışma	Alıştırma yapma	8
	Ezber yapma	3

Tablo 7 incelendiğinde, görüşlerin iki kategoride toplandığı görülür. Yabancı uyruklu öğrencilerin büyük bir kısmı, yazılı anlatımlarındaki eksiklikleri tamamlamanın yolunun diğer dil becerilerinden yararlanma olduğu görüşündedir. En çok tekrarlanan görüş bolca okuma yapılması yönündedir. Ö6, “Çok kitap okumak. Mesela hikâyeler, bazı şeyler. Mesela görüyorsun o nasıl kullandı, sen de öyle kullanabilirsin.” diyerek okumanın yazma becerilerine katkı sağlayacağını belirtmiştir. Öğrencilerden bir kısmı ise Türkçeyi daha çok duyma ve daha çok Türkçe konuşmanın yazılı anlatımları için verimli olacağını düşünmektedirler. Ö10, bu konudaki görüşlerini şöyle ifade eder: “Bence çok konuşmam gerekiyor Türklerle ve çok film seyretmemiz lazım. Mesela televizyon izlememiz lazım. Zaten buraya geldik, bunu öğrenmek için geldik buraya. Ama Türklerle konuşmasak hiç mümkün değil bunu öğrenmek. Doğru Türkçe duyarak öğrenebiliriz”. Çalışma kategorisi altında toplayabileceğimiz görüşlerden ise, en fazla dile getirilen yazılı anlatım alıştırmaları yapmak olduğu görülür. Üç öğrenci ise yeni kelimelerin, kalıp ifadelerin ve cümle kurulumlarının ezberlenmesinin yazılı anlatım becerilerini geliştirmede katkı sağlayacağını düşünmektedir.

4. Sonuç ve Tartışma

Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe yazılı anlatımın zorluğu konusunda düşünceleri farklılık gösterir. Öğrencilerden altı kişi yazılı anlatımı eğlenceli bulmaktadır. Ayrıca çalışmada katılımcıların on yedisinin Türkçe yazılı anlatımı önemli/çok önemli olarak nitelendirdikleri görülür.

Çalışmaya dâhil edilen yabancı uyruklu öğrencilerinden on altısının, ana dilinde de yazılar yazmaya devam etmekte olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler ana dilinde yazılı anlatım ile Türkçe yazılı anlatımın benzer yanları olsa da daha çok farklılaştığını düşünmektedir.

Öğrencilerin yazılı anlatımlarında başarılı ve eksik buldukları yönler oran olarak birbirine yakındır. Kendilerini en başarılı buldukları husus, kelime seçimidir. Bildiği kelime sayısı fazla olan öğrenciler, düşündüklerini rahatça ifade edebilmektedir.

Öğrencilerin yazılı anlatımlarında kendilerini en eksik gördükleri konu dil bilgisidir. Bu alanda en büyük eksikliklerinin cümle kurmakta olduğunu belirtmişlerdir. Bağcı ve Başar (2013) da Türkçe öğrenen yabancıların, cümle düzeyinde karşılaştıkları ilk sorunun Türk dilinin söz dizimi olduğunu ifade eder. Gürbüz ve Güleç (2016) ise, lisans ve lisansüstü eğitim alan on üç yabancı öğrenci ile

görüşmeler yapmış ve öğrencilerin Türkçe öğrenirken en çok zorlandıkları dil bilgisi konularının ekler, cümle yapısı ve dolaylı anlatım olduğunu tespit etmişlerdir.

Yabancı uyruklu öğrenciler daha çok okuyarak ve yazma alıştırmaları yaparak yazılı anlatımdaki başarılarını artıracaklarını düşünmektedir. Güneş (2014, s. 339) de aynı görüşte olup “öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmeleri sürekli okumalarına, yazmalarına, yazdıklarını incelemelerine, tartışmalarına ve beğendikleri anlatımları bularak kullanmalarına bağlıdır” der.

Sonuç olarak; bu çalışmada yapılan görüşmelerle, yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe yazılı anlatımlarına dair düşünüp görüş belirtmeleri; neyi, ne kadar yapabildiklerinin ve eksikliklerini ne şekilde giderebileceklerinin farkına varmaları sağlanmıştır. Ayrıca literatürde Türkçe öğrenen yabancıların kendi yazılı anlatımlarına ilişkin görüşlerini ortaya koyan başka bir çalışmaya rastlanmadığından, çalışmanın bulgularının alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmacılar yapacakları bireysel ya da odak grup görüşmeleriyle farklı dil seviyelerindeki yabancı uyruklu öğrencilerin de yazılı anlatımlarına dair görüşlerini belirleyebilir. Nicel araştırma yöntemleri ve veri toplama araçlarıyla daha çok sayıda öğrenciye ulaşıp öğrenci görüşlerinin uluslara göre ayrımı yapılabilir.

Kaynakça

- Adalar Subaşı, D. (2010). Tömer'de yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Arap öğrencilerin kompozisyonlarında hata analizi. *Dil Dergisi*, 148, 7-16.
- Ak Başoğlu, D. ve Can, F. S. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Balkanlı öğrencilerin yazılı anlatımında yaptıkları hatalar üzerine tespitler. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 10, 100-119.
- Albayrak, F. (2010). *Türkçe öğrenen Moğol öğrencilerin yazılı anlatım yanlışlarının dil bilgisi açısından değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Aytan, T. ve Güney, N. (2015). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarında karşılaşılan sorunlar (Yıldız Tömer örnekleme). *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(2), 275-288.
- Bağcı, H. ve Başar, U. (2013). Yazma eğitimi. (Ed. Mustafa Durmuş ve Alpaslan Okur), *Yabancılar Türkçe öğretimi el kitabı* (s. 309-331) içinde. Ankara: Grafiker.
- Biçer, N., Çoban, İ. ve Bakır, S. (2014). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin karşılaştığı sorunlar: Atatürk Üniversitesi örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(29), 125-135.
- Boylu, E., Güney, E. Z. ve Özyalçın, K. E. (2017). Yanlış çözümlene yaklaşımına göre Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 seviyesi öğrencilerinin yazılı anlatımlarının değerlendirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(3), 184-202.
- Bölükbaş, F. (2011). Arap öğrencilerin Türkçe yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 6(3), 1357-1367.
- Büyükikiz, K. K. ve Hasırcı, S. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarının yanlış çözümlene yaklaşımına göre değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(4), 51-62.

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (Çeviri ed. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir). Ankara: Siyasal.
- Çerçi, A., Derman, S. ve Bardakçı, M. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarına yönelik yanlış çözümlenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(2), 695-715.
- Çetin, M., Gözcü, L. ve Özalp, K. (2016). Yabancılar Türkçe öğretiminde yazma etkinliklerine öğrencilerin bakışı (Bosna Hersek örneği). *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(30), 509-521.
- Çetinkaya, G. (2015). Yanlış çözümlenmesi: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B2 düzeyindeki öğrencilerin yazılı metinlerine ilişkin görüşler. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(1), 164-178.
- Demir, A. (2013). Yabancı dil eğitiminde temel dil becerileri. (Ed. Yusuf Şahin), *Farklı boyutlarıyla yabancı dil öğrenimi ve öğretimi* (s. 117-130) içinde. Konya: Eğitim.
- Derman, S. (2010). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye Türkçesi öğreniminde karşılaştıkları sorunlar. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 29, 227- 247.
- Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme (2013), Frankfurt: telc GmbH. Frankfurt/Main, Almanya.
- Durmuş, M. (2013). *Yabancılar Türkçe öğretimi*. Ankara: Grafiker.
- Esawi, W. N. H. (2015). *C1 düzeyindeki Türkçe öğrenirlerinin yazılı anlatımları üzerine bir hata analizi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Genç, H. N. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi bağlamında yazım ve noktalama. *Dil Dergisi*, 168(2), 31-42.
- Genç İlter, B. (2014). Yabancı dil öğretiminde yazma becerisi nasıl geliştirilebilir?. *Dil Dergisi*, 163, 36-45.
- Güneş, F. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe yazma öğretimi: Yaklaşım ve modeller. (Ed. Abdullah Şahin), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi/kuramlar, yaklaşımlar, etkinlikler* (s. 337-362) içinde. Ankara: Pegem.
- Gürbüz, R. ve Güleç, İ. (2016). Türkiye'de eğitim gören yabancı öğrencilerin Türkçeye ilişkin görüşleri: Sakarya Üniversitesi örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 6(2), 141-153.
- Güzel, A. ve Barın, E. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ.
- Hengirmen, M. (2005). *Yabancı dil öğretim yöntemleri ve TÖMER yöntemi*. Ankara: Engin.
- İnan, K. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen İranlıların yazılı anlatımları üzerine bir inceleme*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (Çeviri ed. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir). Ankara: Pegem.
- Tiryaki, E. N. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 38-44.

Türkçe Sözlük (2011) (haz.: Şükrü Halûk Akalın ve başk.) 11. Baskı. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Yağmur Şahin, E. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki ek yanlışları. *Tarih Okulu Dergisi*, 6(XV), 433-449.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Yılmaz, F. ve Bircan, D. (2015). Türkçe öğretim merkezi'nde okuyan yabancı öğrencilerin yazılı kompozisyonlarının "yanlış çözümlene yöntemi"ne göre değerlendirilmesi. *International Journal of Language Academy*, 3(1), 113-126.